

Kulturnämnden

Yttrande om lagliga graffitiväggar

Kulturnämnden har remitterat frågan om att inrätta lagliga graffitiväggar på några platser i kommunen till brottsförebyggande rådet. Rådet har tagit del av den utredning som kultur- och fritidsenheten har gjort. Detta yttrande beaktar frågan vilken effekt lagliga graffitiväggar kan ha ur ett brottsförebyggande perspektiv.

Kultur- och fritidsenheten har i sin utredning gjort en gedigen genomlysning av frågan om graffiti och klotter samt lagliga väggar och deras konsekvenser. Av yttrandet framgår att det finns både argument som visar på fördelar med lagliga graffitiväggar samtidigt som det finns argument som visar på att det ger negativa konsekvenser att ha lagliga väggar. Frågan om det är bra eller dåligt med lagliga väggar står och väger. Kultur- och fritidsenheten väljer att föreslå att lagliga väggar ska inrättas. Brottsförebyggande rådet å sin sida menar att det finns nog med argument i kultur- och fritidsenhetens utredning för att dra slutsatsen att det inte är en bra idé att inrätta lagliga väggar i Nacka. Rådet vill särskilt peka på följande argument varför det inte ska finnas lagliga väggar i kommunen.

Kommunen har som mål att kommunen ska upplevas som trygg och säker. Det finns flera forskningsresultat och egna erfarenheter från kommunen som visar att medborgarna inte upplever en miljö där det finns klotter som trygg och säker. Klotter ökar i närheten av lagliga väggar. Tryggare Sveriges forskning visar att det inte finns något belägg för att lagliga väggar minskar klotter, snarare kan man se indikationer på det motsatta. Det hände kring den vägg som fanns på Folkets hus i Orminge. Därtill bidrog väggen till så pass allvarliga störningar och klagomål att väggen fick stängas. Att nu inrätta nya lagliga väggar är inte något som bidrar till att kommunen upplevs som trygg och säker på de ställen där lagliga väggar föreslås finnas.

Ett annat argument emot att inrätta lagliga väggar är frågan om att klotter och graffiti kan leda till att ungdomar dras till kriminalitet. Även denna fråga har det forskats på och det ska sägas att långt ifrån alla ungdomar som håller på med klotter eller graffiti dras in i kriminalitet. Begreppsmässigt kan klotter ses som olaglig graffiti. David Shannon doktorerade 2001 på Stockholms universitet på frågan om graffiti är inkörsporten till annan kriminalitet. Han

fann inget entydigt svar på det. Hans forskning visar att det fanns fyra olika grundtyper av klottrare. De som börjar klottra ett kort tag och sedan slutar, de som börjar klottra och sedan fortsätter, de som börjar klottra och sedan går över till annan kriminalitet, och till sist de som börjar klottra och sen även sysslar med kriminalitet. Det finns alltså risk för att vissa ungdomar dras till kriminalitet.

Ett tredje aspekt som måste tas hänsyn till, och som BRÅ bedömer att kultur- och fritidsenheten underskattat i sin utredning, är de resurser och kostnader som är förknippade med att ha lagliga väggar. Forskning från Brügge, Urban utveckling och vår egen graffitivägg i Boo visar att klottret ökar på väg till och från de lagliga väggarna. Botkyrka kommun har problem med ökat klottar i anslutning till den lagliga vägg som finns i Alby. Därtill visar forskning att när man upplåter lagliga alternativ att måla graffiti så måste man sätta in ett antal parallella åtgärder för att säkra att inte olagligt klotter uppstår, exempelvis polisiära insatser mot klottrare och utökad sanering för att ta bort klotter. Kommunens kostnader för att ta bort klotter kommer med mycket stor sannolikhet att öka.

Sammantaget avstyrker brottsförebyggande rådet förslaget att inrätta lagliga väggar för graffiti utomhus. Upplåt istället väggar inomhus där de som vill kan måla under kontrollerade former. Det projekt som genomfördes i Boo Folkets hus med giftfria färger är ett bra exempel på där det fungerar med lagliga väggar.

BROTTSFÖREBYGGANDE RÅDET

Tobias Nässén
Ordförande

Mats Bohman
Administrativ direktör